

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Ne frankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Kopiji

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverstolpne pete vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Št. 103.

V Gorici, v soboto dne 30. decembra 1911.

Leto XII

Protestiramo!

V seji goriškega mestnega sveta z dne 15. t. m. je izrazil g. okrajni glavar Rebek kot vladni zastopnik željo, naj ostanejo župan Bombig in podžupana dr. Cesciutti in dr. Venier mestu še mnogo let ohranjeni (»che il Podestà ed i due Aggiunti sieno conservati alla città per lunghi anni nelle loro cariche«). Ta želja gospoda okrajnega glavarja za goriško okolico nasprotuje želji vseh Slovencev goriškega mesta brez razlike strank in nasprotuje tudi želji velikega dela goriških Italijanov. Slovenci in mnogi Italijani želijo namreč, da se na prvi konec sedanemu mestnemu gospodarstvu, ki je privedlo Gorico do roba finančnega poloma. Tudi se ne strinjajo ne Slovenci ne konservativni Lahi s političnimi aspiracijami kliče, ki zdaj vlada v mestni hiši.

In Slovenci imajo še posebej dovolj vzrokov, da se ne morejo pridružiti želji g. Rebeka. Saj stremi vse dejanje in nehanje goriških magistratovcev za tem, da bi izbrisali v Gorici vsak znak slovenstva in da bi polastili Slovence goriškega mesta. Čez devet tisoč so nas našli pri zadnjem ljudskem štetju. In ti tisoči slovenskega prebivalstva imajo v mestu eno samo štirirazredno ljudsko šolo, katero je goriška občina ustanovila po večletnem upiranju le vsled razsodbe upravnega sodišča. A pretkani sinovi več kot »dvatisočletne latinske kulture«, Bugattovi »sinovi rimskih junakov« — se niso udali. Da bi onemogočili slovensko šolo, so jo postavili v staro Katinelijevu kasarno, ki leži na skrajni periferiji mesta. Tje naj zahajajo slovenski otroci iz ulic Grčina, Solkanška cesta, Livada, Soški most, Nov most, Stračice, Monte Cucco, Pri barki, Sv. Andrej, Južni kolodvor, Tržaška cesta!

Nekateri deli teh ulic so oddaljeni od slovenske mestne šole v Katinelijevi kasarni čez 4 kilometre, nekateri pa približno 4 kilometre! Ker je pouk celodnevni, naj bi prehodil šestletni otrok štirikrat na dan to pot! Ali ni to barbarstvo, da se sili šestletno dete prehoditi približno šestnajst kilometrov na dan, to je 6 ur otroške hoje? Kje je tukaj humaniteta?

K temu pride še to, da je magistrat določil za slovensko šolo bivšo vojašnico, ki je bila tako nezdrava, da so se morali celo vojaki izseliti iz nje. Zato so se slovenski stariši pritožili radi šolskega poslopja. V staro kasarno je hodila komisija za komisijo, in slednjič je priznal dež. šolski svet pod predstvom bivšega tržaškega namestnika Rinaldinija, da je tista podrtija primerna za šolo. Rinaldini je po svojem upokojuju pristopil kot član k poitalijančevalnemu društvu »Lega nazionale«!

Slovenski stariši niso hoteli pošiljati svojih otrok v tako šolo in bili so čisti, ko ni zahajal v to slovensko štirirazrednico po več let niti en učenec. Štiri slovenski učitelji so hodili vsak dan po dvakrat čakati učencev, in ko ni nobeden prišel, so šli na sprehod ali pa po svojih opravkih. — Letos obiskuje to šolo 36 učencev, torej pride na vsakega učitelja povprečno 9 učencev. Stvar je smešna in obenem sramotna za civilizirano državo, da trpi take škandalozne razmere.

Ko bi imeli gospodje na magistratu le trohico smisla za pravičnost, bi postavili slovensko štirirazrednico v sre-

dino mesta in bi ustanovili še par slovenskih ljudskih šol v drugih delih mesta. A oni tega ne storijo, ker ne privoščijo mestnim Slovincem niti ljudskih šol. To so pokazali tudi v zadnji seji mestnega sveta, ko so soglasno odbili prošnjo slovenskih starišev, ki so zahtevali za Grčino in bližnje ulice ustanovitev enorazredne slov. ljudske šole.

Vlada vse to vidi in — molči, dasi ima na razpolago sto in sto sredstev, s katerimi bi lahko goriški magistrat prisilila k pravičnosti do slovenskih meščanov.

Zadostovala bi že grožnja, da vlada ne predloži mestnega proračuna v najvišjo potrditev, ako goriški magistrat ne reši slovenskih šolskih zahtev v smislu pravičnosti in obstoječih šolskih zakonov in ako se ne črtajo iz proračuna vsi izdatki, katerih občina po občinskem zakonu ni dolžna kriti. Taki izdatki so n. pr. ogromni občinski stroški za vzdrževanje 11 italijanskih otroških vrtov, italijanskih Riecreatori festivali, italijanskega Convitto friulano, italijanskih vajencev (Casa per apprendisti). Sem spada tudi podpora laškim beguncem v Milanu, ki se skrivajo pod imenom društva »Società Triestina, Goriziana ed Istriana di beneficenza«!

Za vse te več ali manj lepe reči naj žrtvujejo goriški Italijani denar iz svojega žepa, nikakor pa se ne smejo rabiti za to občinski dohodki, med katerimi je tudi denar slovenskih davkoplačevalcev. Velik škandal je, da porablja goriški magistrat tudi občinske dohodke slovenskih davkoplačevalcev za poitalijančevanje goriških Slovencev!

(Konec prihodnjič.)

Naše geslo.

(Izvirni dopis.)

Leta 1906. je zastopal Trst v delegacijah poslanec Mauroner. Cesar ga je nagovoril ter vprašal o tržaških razmerah. Pri tej priliki je Mauroner izrazil upanje, da pride italijanska fakulteta v Trst. Na to je cesar odgovoril: »Dobro, dobro, ali Trst« — in z roko je dal znamenje, da je on odločno proti Trstu kot sedežu laške fakultete. Vlada je bila Lahom ponudila pravno fakulteto v Roveretu, a laški šovinisti in iredentisti so izdali parolo: Trieste o nulla!

Naši laški »krščanski socialci« so se izprva rogali tej paroli, a kasneje so se v svojem časopisu in na shodih po Furlaniji tudi oni pridružili zahtevi laških šovinstov.

Odločilni avstrijski krogi vedo — ali bi vsaj morali vedeti, da je v italijanskih primorskih mestih že itak preveč iredentskega duha in da bi laška fakulteta v teh krajih le pospešila iredentsko gibanje. Zato so ti krogi proti ustanovitvi take fakultete v Trstu ali sploh v kakem drugem italijanskem mestu na Primorskem.

Naše stališče v tej zadevi je znano. Slovenci privoščimo Italijanom ital. pravno fakulteto, a zahtevamo za se enako pravico do slovenske fakultete, ker smo mnogoštevilnejši od Italijanov in ker smo za obstoj Avstrije važnejši faktor nego so Italijani. Bienerthova vlada se je upirala naši opravičeni zahtevi in ni hotela dati niti obljube, da se ustanovi slovenska fakulteta vsaj v določenem času 5 let. Zato so segli naši poslanci v proračunski odsek po

obstrukciji in so preprečili sprejetje vladnega predloga glede ustanovitve italijanske fakultete, ker so hoteli s tem vlado prisiliti, da bi bila v visokošolskem vprašanju tudi Jugoslovanom pravična. Naše poslance so v tem boju podpirali Čehi in dalmatinski poslanci.

V novejšem času so se razmere spremenile. Čehi so na slovenske zahteve pozabili in iz gole sebičnosti se ne upirajo več ustanovitvi italijanske fakultete v Trstu, ker upajo, da bodo italijanski poslanci podpirali njih zahtevo, da se v Brnu ustanovi češko vseučilišče. In poslanec Smoldaka se je zavzel v svoji dalmatinski ljubezni do Slovencev s tako vnmemo za ustanovitev italijanske fakultete v Trstu, da so se mu brzojavno zahvalili celo naši goriški mazzinijanci.

Tako smo ostali Slovenci v boju za slovensko pravno fakulteto precej osamljeni. A to nas ne straši. Priznavamo Italijanom pravico do visoke šole; a isto pravico zahtevamo z vso odločnostjo tudi za-se. Če se torej ustanovi laška fakulteta v Trstu, se mora ustanoviti v Trstu tudi za Jugoslovane fakulteta, ki zmanjša nevarnost, ki bi eventualno pretela državnim interesom od ustanovitve laške fakultete v Trstu. In če okrepi prihodnja pametna vlada slovenski element na Primorskem z izvršitvijo popolne enakopravnosti, izgine tudi laška nevarnost in par sto laških visokošolcev ne podere sveta.

Naše geslo bodi: Italijanske fakultete ne v Trstu in ne v Primorju! — Ako pa vlada dá Italijanom italijansko fakulteto v Trstu, mora dati istočasno Jugoslovanom hrvatsko-slovensko fakulteto v istem Trstu! — Bolje pa je iz raznih razlogov, da vlada ustanovi Jugoslovanom hrvatsko-slovensko fakulteto v Ljubljani in Italijanom istočasno italijansko — v isti Ljubljani! X.

Opomba uredništva. Od ugledne strani došel nam je pričujoči dopis s prošnjo, da ga priobčimo. To smo tudi storili z namenom, da krogi, ki se bavijo s to stvarjo, vzamejo v pretres tudi to — misel.

Zasedanje delegacij.

V četrtek sta se sestali delegaciji, da rešita štirimesečni proračunski provizorij.

Ogrska delegacija.

Ker ima ogrska delegacija prednost, ko zborujejo delegacije na Dunaju je podal minister za vnanje stvari grof Aehrenthal najprej ti delegaciji svoj ekspozé in sicer v proračunskem odseku.

Minister je orisal mednarodni politični položaj približno sledeče: Stališče Avstro-Ogrske napram turško-italijanskemu konfliktu je popolnoma nevtrajno. Avstrija se je v zvezi z drugimi državami potrudila, da se sklene mir, toda brezuspešno. Želimo konec vojne, ker bi mogla nastati nevarnost za »status quo« na Balkanu. Sicer se trudi Turčija in je tudi Italija izjavila da naj se vzdrži »status quo« na Balkanu, ali ni nobene garancije v tamošnjem ljudstvu za to. Torej želeti je, da se sklene čim prej mir, ki naj bode časten za obe strani.

Nato se je minister dotaknil maroškega vprašanja ter pripomnil, da je Avstrija storila svojo dolžnost, da je za-

htevala varstvo svojih trgovskih interesov v Maroku in da je tudi posredovala za mirno sporazumljenje med Francijo in Nemčijo v tej zadevi.

Konečno je apeliral minister na nujno potrebo pomnožitve moštva armade v svrhu ohranitve miru in interesov monarhije.

K besedi se je oglasil nato skupni vojni minister vit. Auffenberg, ki je pred vsem pojasnil sedanje materijalno in personalno stanje armade in povdarjal, da ne bi bila aneksijska kriza stala države 300 mil., če bi bila država v vojaškem oziru dobro oskrbljena že prej.

Nato je omenil nekaj nedostatkov v armadi, katerim se mora odpomoči, ter zahteval naj se pomnoži vojna sila že z ozirom na to, da smo najcentralnejša država v Evropi.

V nadaljnjem je govoril minister o brambni predlogi, ki temelji na modernih podlagi, in jo je toplo priporočal v sprejetje. Potem se je dotaknil tudi podčastniškega vprašanja.

Odsek je nato vsprejel proračunski provizorij.

Včeraj je ogrska delegacija imela zopet sejo.

Poročevalec o skupnem proračunskem provizoriju, delegat Pap, je priporočal, naj sprejme delegacija proračunski provizorij. Pri tem je povdarjal, da je finančni odsek z zadovoljstvom vzel na znanje poročilo vnanjega ministra o mednarodnem političnem položaju.

Delegat Apponyi je izjavil v imenu opozicije, da Ogrska neomajno vstraja pri vzdržanju trozveze in prijateljskih odnosov napram ostalim vladam.

Delegat Hollo je rekel, da je napačno mnenje o obstoju kake vojne stranke, proti kateri se vodi boj. Take stranke sploh ni.

Ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary je izjavil, da ko se bo rešilo vprašanje grbov in emblemov, bode ves ogrski narod zadovoljen.

Delegacija je nato vsprejela proračunski provizorij.

Danes ima ogrska delegacija sejo, da ugotovi sklepe avstrijske delegacije.

Avstrijska delegacija.

Predsednikom delegacije je bil izvoljen delegat Dobernig, za podpredsednika pa grof Merweldt.

Po izvolitvi odsekov se je izročil proračunski provizorij finančnemu odseku.

V odseku sta grof Aehrenthal in vit. Auffenberg ponovila svoj v ogrski delegaciji podani ekspozé.

Ko je delegat Korytowski predlagal, naj skupna vlada v bodoče predlaga proračunski provizorij za toliko časa, za kolikor jih predlagati obe vladi v parlamentih, je bil proračunski provizorij vsprejet neizpremenjen.

V včerajšnji predpoldanski seji avstrijske delegacije se je pričelo drugo čitanje skupnega proračunskega provizorija.

Poročevalec dr. Grabmayr je izjavil, da je vzbudila izjava vnanjega ministra, da bode avstrijska politika tudi v bodoče vseskoz konservativna, v odseku splošno zadovoljstvo.

Nato je povzel besedo dr. Koroschec ter izjavil v glavnem sledeče:

»Razumem in odobravam previdnost in rezervno, s katero je minister za zunanje zadeve grof Aehrenthal poli-

volji ne najdemo v sebi toliko moralne moči, da bi nas ganili lepi in rodoljubni klici v »Edinosti« po spravi in miru. So bili pač časi in prilike, ko bi bila »Edinost« lahko mnogo storila za pomirjenje narodnih bojov na Goriškem, ali njeno poseganje v goriško politiko bi bilo moralo biti vse drugačno nego je bilo. — Kdor hoče dva nasprotnika spravljati, mora vsaj na videz kazati svojo nepristranost, v katero morata nasprotnika zaupati, da jima je mogoče zanesti se na spraviteljeve dobre namene in verjeti njegovim besedam. Ali moremo pa mi priznati »Edinost« za tako spraviteljico? Njena goriška politika izza minolih petih let nas imperativno svari: Ne in ne! »Edinost« naj le vzame za znanje, da bi bili prej pripravljeni verjeti »Soči« nego njej. Zvižnost in hinavščina ste bili doslej še vselej orožje »Edinostine« goriške politike. Kdor nam bodi torej porok, da ni tudi sedanja potencirana spravljivost »Edinostina« hinavščina!? V goriško politiko se je začela vmešati, da bi bila spravila zopet na noge Gabrščekovo stranko, zdaj vidi, da ji je poskus izpodlehel, in bi hotela s spravo še rešiti, kar se da. Pri tem pa ji razjeda obisti strankarska strast, da ne more celo »po dolžnosti kronistov« sporočiti svoji publiki niti golega dejstva o rezultatu ravno minolih volitev v goriški okrajni šol. svet, dočim je o slučajni liberalni zmagi pri občinskih volitvah v kaki obskurni vasici pela dolgovezne slavošpeve ter v preroškem duhu deklamirala: »Ljudstvo se obrača od klerikalcev.« — Ne, ne! takih nespravljivih spraviteljev mi prav nič ne upoštevamo.

Božičnica. Pretekli petek, dne 23. decembra popoldne, razdelila se je Božičnica mej najbolj siromašne otroke zavodov društva »Šolski Dom« v Gorici kakor sledi:

Obuvalo je dobilo 43 deklic; obleko 67 dečkov in 122 deklic; klobuke 10 dečkov; kape 14 dečkov; jopiče 15 dečkov, hlače 16 dečkov, predpasnike 30 deklic, jopice 4 deklice, nogavice 3 deklice. Obdarovanih je torej bilo 165 dečkov in 182 deklic.

Vsi otroci otroških vrtcev in dveh najnižjih razredov so bili obdarovani s kolači.

Obdarovani otroci in njihovi roditelji se tem potom zahvaljujejo za preet darove. Bog povrni!

Božična veselica, ki se je priredila na dan sv. Štefana v korist slovenskega »Sirotišča« je izpadla prav dobro. — Obisk je bil kot navadno pri vseh dose-danjih prireditvah za slov. »Sirotišče« obilen. Vse točke vsporeda so se dobro izvršile, tako da so obiskovalci veselim licem zapustili dvorano.

Veselica se ponovi na praznik sv. treh Kraljev. Vstopnina se tako zniža, da se je bodo mogle udeležiti tudi manj premožne družine z otroci.

Nov geometer v Gorici. V prihodnjih dneh odpre v Gorici svojo lastno pisarno, avtorizirani državni geometer g. Karol Gasser.

Prijateljem učeče se mladine v Gorici. — Društvo »Dijaška miza«, ki ima nalogo, preskrbovati ubogim in pridnim dijakom goriških šol kosilo in večerjo, se obrača do vseh blagih prijateljev slovenske mladine s prošnjo, da mu pristopijo kot člani (članarina 20 K) ali pa da ga po močeh podprejo z darovi v denarju ali v poljskih pridelkih. Denarne prispevke sprejema prof. Ivan Tabaj, gimnazijski katehet, Gorica, ulica Barzelini, št. 8, darovi v blagu pa naj se izročajo v slovenskem »Alojzijevisču«.

Aretacije. 33letni kmet Josip Bratina iz Št. Tomaža pri Ajdovščini je bil te dni v Ajdovščini aretirani, ker je hodil na lov brez dovoljenja.

Avgust Susič iz Podgore in Peter Dean iz Italije sta bila aretirana, ker sta kradla v podgorski papirnici star baker.

Trgovsko in obrtno društvo za Goriško naznanja, da je bil tečaj za eno-

stavno knjigovodstvo z 19. dec. t. l. zaključen. Dne 2. januarja 1912. od 8. uri zvečer prične pouk v dvostavnem knjigovodstvu. Dostop imajo le oni, ki so prisostvovali pouku v enostavnem knjigovodstvu. Z ozirom na važnost predmeta je želeli, da se vdeležijo vsi dose-danji učenci pouka tudi v dvostavnem knjigovodstvu.

Vlom na Sveti Gori. Pod tem naslovom je priobčil »Slovenec« od srede brzojavko iz Gorice, v kateri, je rečeno, da so dne 26. t. m. neznani tatovi vlomili v cerkev na Sv. Gori, pokradli denar v pušicah in oropali podobo Matere Božje, ki je bila opremljena z velikimi dragocenostmi. Mi smo o ti stvari poizvedovali. Neka gospa, ki je bila dne 26. t. m. na Sv. Gori, ni o tem vlovu nič znano tukajšnji policiji. Iz tega bi se dalo sklepati, da je goriški »Slovenec« poročevalec najbrže zamenjal cerkev Sv. Gore s cerkvijo »Madonna delle Grazie« v Vidmu, v kateri se je minule dni res izvršila velika tatvina.

Deželna zveza za promet tujcev v Gorici uljudno vabi vse člane podružnice »Slov. planinskega društva«, ki želijo zimsko-športne vozne listke iz Gorice po državnih železnici za razne postaje do Celovca vporabljati, da se zgledajo pismeno ali osebno pri načelniku Zveze dr. Dragotinu Treo v Gorici, Corso Verdi 24.

Zgledati je treba priložiti fotografijo (v kolikor mogoče majhni obliki) in pa društveno izkaznico za leto 1911.

Vozne listke, katerim je cena prav izdatno znižana, bode oddajala na vsakokratno priglasitev za sedaj Zveza sama.

Tatvine. Soprogi zidarskega mojstra Justini Makuc iz Volčjedrage je izmaknil italijanski podanik Alojzij Bosti na živinskem trgu pri semnju denarnice, v kateri se je nahajalo 215 K 28 vin. Makučevo je nato opozoril nek mladenič in ona je koj začela teči za tatom. Tega je konečno ustavil redar ter ga odvedel na policijo.

V božični noči so neznani zlikovci vlomili v trgovino g. Ignacija Koritnik ter odnesli razne stvari. Redar, ki je šel malo časa po izvršeni tatvini mimo trgovine, je našel v njeni bližini z različnimi rečmi napolnjen kovčeg s skupni vrednosti 130 K, katerega so tatovi najbrže mislili pozneje odnesti. Seveda ni o tatovih nobenega sledu.

Po dveh letih vržen ukradeni voz. 19. nov. 1909 je bil v bližini rdeče hiše stanujočemu posestniku Antonu Cej ukraden štrikolesni voz. Vse iskanje po tem vozu je bilo brezuspešno in Cej ni niti več mislil na ukradeni voz. Kako se je pa začudil, ko je v nedeljo zjutraj zagledal pred hišnimi vrati pred dvema leti ukradeni voz. Voz mu je namreč oni ki mu gaje odpeljal, čez noč pustil pred vratni, brez da bi se izvedelo kdo da je.

Dr. Karl Štrekelj vseučiliški prof. v Gradcu — naš slavni rojak, je hudo obolel. Tako se nam poroča iz Gradca.

Za naše ljudstvo! Okrožnica vsem županstvom dežele. Nesrečne kmetijske razmere so letos neugodno uplivala tudi na pridelovanje krme in naši mali posestniki so radi tega v hudih stiskah, ker ne bodo mogli s pridobljeno krmo ohraniti svoje živine.

Ta nesrečen gospodarski položaj je dal povoda c. kr. ministerstvu za poljedelstvo, da je na predlog deželnega odbora blagovolil podeliti izdaten prispevek za nakup krmil (kakor oljnatih pogač, otrobov, itd.), ki naj bi se po znižani ceni oddala potrebnim živinorejcem.

Želeč to naredbo takoj izvesti, razpisuje deželni odbor naročbo za sledeča močna krmila:

1. Oljnatih pogač.
2. Pšenični otrobi debeli in drobni.
3. Ječmen in koruzo (sirk) za krmo.

Prosilci naj podajo svoja naročila po dotičnih županstvih do 20. januarja 1912, deželnemu odboru in naj v njih

navedejo, kakšna krmila in koliko vsakega žeje dobiti.

Naročena krma se priskrbi takoj in deležniki jo bodo plačali, kadar se jim izroči blago, za sedaj 20% popustom. Če bi pa po končani pomozni akciji ostalo kaj denarja, odkaze se ta v prid deležnim živinorejcem.

Opomniti se pa mora, da se smejo ponujane ugodnosti deležiti samo potrebni živinorejci. Zato bodo morala županstva, predlagaje podane prošnje dežel-nemu odboru, izjaviti ali in kateri prosilci so res potrebni in vredni, da se jim pomaga.

Dalje bo de moral vsak deležnik porabiti dobljeno blago samo za svojo potrebo in ga ne sme nikakor prodati. Tozadevna obveznost mora biti v prošnji izrecno omenjena.

Posamezna močna krmila se porazdele in izroče na tistih železniških postajah, ki so bivališču naročnikov najbližje ali ki so jim najpriležnejše. — Vsak naj navede v svoji prošnji, kje želi dobiti blago.

Glede pogač se opaža, da bodo sezamove ali orehove, kakor bodo tržne razmere bolje kazale, da se naroči te ali one.

Okrožnica. Novodobne življenske razmere nalagajo javnim upravam tudi nove dolžnosti v pospeševanje ljudskega gospodarskega blagostanja.

Take naloge imajo v prvi vrsti občinske uprave, ki jim je že z občinskim redom naročeno, da morajo ukrepati vse, kar jr potrebno v varstvo javne higijene in morale, kakor tudi v olajševanje uboštva.

Tej nalogi zamorejo občinski zastopi najboljše zadostiti, ako priskrbe revnejšim občanom lastne hiše, zgrajene z največjim varčenjem, ampak tako, da odgovarjajo vsem zahtevam moderne higijene: človeka se mora le na ta način privezati k domačemu ognjišču, ako se mu da to ognjišče v izključno last.

Se drug moment je, ki priporoča uresničenje te misli, in sicer prilika, da se ljudstvo navadi varčiti in odvadi pijančevanja, kjer je ta grda razvada razširjena.

Ako se ljudstvo moralno in gospodarsko povzdigne, imajo od tega tudi javni zalogi dejanske, nepreračunljive koristi, kajti potem se znižajo bolniški troški, stroški za vzdrževanje umobolnih, za potepuhe, izgnance, invalide in prisilne delavce.

Deželni zastop je z ustanovitvijo deželnega občinsko - kreditnega zavoda omogočil občinskim upravam zgradbo ljudskih hiš, ne da bi jim bilo treba prevzemati visokih bremen in stroškov.

Občine bi morale spoznati svojo dolžnost in brez odloga pričeti z zgradbo ljudskih hiš tako, kakor n. pr. Ronke in druge občine v Furlaniji.

Deželni občinsko-kreditni zavod daje občinam v ta namen sredstva po najugodnejših pogojih.

Tudi zavod za pospeševanje obrti v Gorici je na ukrepe deželnega odbora sklenil uspešno podpirati občine pri rešitvi važnega vprašanja o zgradbi ljudskih hiš.

Občine, kjer razsaja pelagra, opozarjamo še, da namerava pelagrologična komisija v Gradišču podeljevati izdatne podpore iz svojih sredstev v pospeševanje pričujočega namena.

Plačevanje osebne dohodnine. Od ces. kraljev. finančnega ravnateljstva smo prejeli:

V smislu § 201 zakona od 25. okt. 1896 drž. z št. 220 mora vsakdo, kdor je v kraljevini in deželah, zastopanih v državnem zboru dolžan izplačevati za eno osebo prejemkov na plačilo ali pokojnini, označenih v § 167, na leto več nego 1200 kron, podati vsako leto davčnemu oblastvu naznanilo o osebah, ki imajo pravico do teh prejemkov, navedši njihovo ime, stanovališče in posej, potem višino in vrsto v prejšnjem letu izplačanih prejemkov.

V naznanilih je povedati tisti znesek, ki so ga izplačali stalni in izpre-

menljivi prejemki v resnici dosegli v letu pred davčnim letom — ako pa se ne drži spodaj navedenega izročilnega roka, pa v dvajsetmesečni dobi pred izročitvijo. Pri izpremenljivih prejemkih je službodajalcem prepuščeno, da napovedim, zadevajočim zadnje leto, pristavijo ob preračunu priredbene postavke v poštev.

Kadar se še niso stalni ali premenljivi prejemki plačevali skozi vse leto, ali so se izpremenili med letom, tedaj je povedati način (nastop službe, zvišanje ali znižanje prejemkov, izstop iz službe) in čas te premembe (dan katerega ali do katerega so bili izplačani prejemki), in pa letni znesek ter v resnici izplačani znesek.

Radi priprave za odmero osebne dohodninske davke za leto 1912 se pozivljajo delodajalci, ki plačujejo prejemke imenovanih vrst, naj predložijo ona naznanila, in sicer v neposredno-državnem mestu Trstu in okoličanskih občinah na c. kr. davčnih administracijah Trst I in II, v pokneženi grofiji goriški in gradiščanski in v mejni grofiji istrski na pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih, kakor davčnih oblastih prve stopinje in sicer v času od 1. do najkasneje 31. januarja 1912. Uzorci za naznanila se dobivajo brezplačno na pristojnih davčnih oblastvih I. stopinje (torej za Trst in okolico na gornjih c. kr. davčnih administracijah, na Goriškem-Gradiščanskem in v Istri pa na pristojnih okrajnih glavarstvih).

Odborova seja »Matiče Slovenske« dne 20. dec. t. l. — Tisk zemljevida slovenskega ozemlja napreduje. Vendar zemljevid pred enim letom najbrž ne bo natisnjen. — Knjige razun Letopisa se natisnjene in obsegajo 67 tiskanih pol. Nakažejo se honorarji pisateljem in urednikom. — Deloma se določijo program za l. 1912: Zbornik z različno vsebino, zlasti z bibliografijo Šlebingerjevo za zadnjih 5 let; Narodne pesmi; Dostojevskega »Spomini iz mrtvega doma«; — »Štajerska« kot nadaljni del »Slovenske zemlje« za sedaj ne more iziti; za ta spis bo treba najbrž dobiti drugega avtorja. Poroča se o predlogih glede Matičine petdesetletnice: 1.) literarna izložba kot razoren pogled našega kulturnega razvoja do ustanovitve »Matiče«; 2.) zgodovinsko-znanstven spis o razvoju »Matiče«; 3.) Akademija. — Članarine za leto 1911 manjka še 2000 kron.

Zanimiv slučaj draginje. V »Slov.« čitamo: Iz Škofje Loke nam poročajo: Te dni je kupil mesar »Hren« od neke žene v Stari Lopi prašiča, kilogram po 52 vinarjev. Zgovorila sta se tako, da bo ona od svojega prašiča vzela slanino nazaj po tekoči ceni. In res, ko je bil prašič slečen, sta slanino stehala in izračunala, koliko imata eden drugemu plačati. Slanina je toliko znesla, da je morala žena dati mesarju za slanino svojega prašiča vse prašičevo meso zastonj in navrh še štiri krone. — Nam se zdi, da je ta slučaj marsikako draginjsko skrivnost odkril.

Ponesrečeni parnik. Parnik »Isea« ki je last parobrodne družbe »Dalmatia« je popolnoma zgorel. Ogenj je nastal vsled eksplozije špirta, in se je tako hitro razširil po celem parniku, da je bilo gašenje onemogočeno in da se je moštvo v zadnjem trenutku z velikimi težkočami rešilo. Parnik je popolnoma zgorel, ostanke ladje pa je potopila neka torpedovka avstrijske vojne mornarice z nekaj streli iz topa. »Isea« je bila 42 m dolga, 6 m široka in je bila zgrajena l. 1888 v Stabilimento Tecnico v Trstu.

Trdnjavsko šola za brzojavljenje v Pulj. V prihodnjem letu bo ustanovila vojaška uprava v Pulj šolo za brzojavljenje v trdnjavskem omrežju. Določeno je poveljništvo in učne moči za to šolo. Pouk prične dne 15. jan.

Cene sladkorju. Cene sladkorju se s 1. januarjem znižajo za 4 vinarje pri kilogramu.

tični položaj obrazložil. Bilo bi pa pregrešno, če bi delegaciji o našem razmerju z velesilami molčali. Zlasti pa čutijo delegati iz južnih pokrajin nujno potrebo, da govore o razmerju monarhije do Italije.

Slovenci so pristaši zveze z Italijo in odkritosrčno želijo, da se to razmerje vzdrži. Žalibog pa bi morala ta zveza razpasti, ako se gotovim stvarjem, ki v zadnjem času zvezno razmerje med Avstrijo in Italijo čedaljebolj zastrupljajo, ne napravi enkrat za vselej konec.

Italija, ki stoji čedaljebolj pod vplivom Francije, pri vsaki oficialni in oficijozni priliki izjavlja, da je v trezvezi in hoče v njej zvesto ostati, de facto pa njena zunanja politika ni vedno s temi zagotovili v soglasju.

Tako Nemčija kakor Avstrija moreta konstatirati, da se je Italija zoper pri zaveznikih samoposebi umevno načelo, da se zavezniki in prijatelji v kritičnih časih ne smejo nahajati na strani nasprotnika, že večkrat pregrešila.

V krečanskem vprašanju se je Italija od nemškega stališča oddaljila in postavila na stran zahodnih velevlasti, leta 1906 pri maročanski konferenci pa je istotako podpirala nasprotnike svoje zaveznice, Nemčije.

Kar se tiče Avstrije, je Italija ob priliki aneksijske krize jasno dokazala, da se nam ni mogoče nanjo zanesti, in je takrat zoper nas celo mobilizirala.

Nasprotno pa, kako lojalno se vede Avstrija nasproti Italiji povodom tripoliške afere! Čeprav nimamo od Italije ničesar pričakovati in je na drugi strani v našem največjem interesu, da z ozirom na Balkan živimo v prijateljstvu s Turčijo, smo se postavili na stran Italije in ji s svojim prijateljskim vedenjem izkazujemo največje usluge ter korist.

V Italiji pa slavijo v Vidnu Oberdanka, novi zemljevidi Italije, na katerih se Primorje in Dalmacija prištevata h kraljestvu, so javno razpostavljeni in naši vojni poročevalci iz Tripolisa so nam povedali, zoper katerega bo Italija po prepričanju laških častnikov morala po porazu Turčije v boj iti.

Vse to mirno prenašamo in smatramo celo kot provokacijo ako se naš vojni minister poda na inspekcijsko potovanje v južne Tirole, da si ogleda dislokacijo čet.

Govornik svari ministra Aehrenthala, naj se toliko ne zanaša in naj zaupa preveč na svoje mnenje. Govornik priznava velike vspehe, ki jih je dosegla avstrijska diplomacija ob priliki aneksijske krize, njeno spretnost in premišljenost, dvomi pa, ako je bilo nujno potrebno, da smo se umaknili z Sandžaka in storili na Balkanu tako velik korak nazaj, in dvomi tudi, ako je bilo res na mestu, da smo obrežno policijo ob črnogorski obali, ki je do tedaj bila v naših rokah, izročili tujim rokam.

Popolnoma umljivo je, da so bili avstrijski domoljubni krogi jako bridko zadeti, ko so videli, da je moral general Conrad svoje mesto kot šef generalnega štaba zapustiti. Od gotove strani se, obravnavajoč to krizo, govori o boju med mirovno in vojno stranko. Jaz imam vtis, da se gre tu za potvoro, za izmišljotino, ki se z namenom razširja. Mi nečemo niti pedi italijanske zemlje, noben človek v Avstriji noče napasti Italije, dejstvo pa je, da Italija meče na našo mejo vedno več vojaštva!

Zato je samoposebi umljivo, če naše vojna uprava skrbi za to, da se primerno zavaruje in ustvari nasproti zbiranju in koncentriranju italijanskega vojaštva na naši meji protiutež. Vzrok za vznemirjenje je izšel od italijanske strani. Nobena politika ni, ako vojna uprava stori vse potrebne korake za obrambo meje, nasprotno, to je njena dolžnost.

Mi smo slejkoprej za zvezno razmerje z Italijo. To razmerje pa moremo le na ta način vzdržati, če smo močni in če svoje meje kar mogoče zavarujemo. Vojna nevarnost je v tem, ako se kažemo slabotno in pretirano zaupljive nasproti Italiji.

Mi tudi ne znamo voditi pametne in uspešne politike na Balkanu. Italija, od Francije opozorjena na Albanijo, se ondi kulturno in gospodarsko utrjuje, si pridobiva simpatije in zna svoj vpliv med prebivalstvom velikobolj energično širiti nego mi.

Vsaka politika, ki hoče imeti uspeha, mora imeti jasne cilje. Tudi glede balkanske in srednjemorske politike je jasnih ciljev treba. Dozdaj jih naša diplomacija še nima!

Za dr. Korošcem so govorili razni govorniki, nakar je poročevalac dr. Grabmayr držal svoj zaključni govor. Govoril je o razmerju med Avstrijo in Italijo. Povdarjal je, da se je sicer v Italiji mnogo obrnilo na bolje, da se je pa v zadnjem času javno mnenje v Italiji zopet obrnilo proti Avstriji. Italija se pač ne more pritoževati zoper Avstrijo, in če so nekateri listi prekoračili mejo, pismo o tripolitanskem vprašanju, naj Italijani le pomislijo, kaj se je pisalo v i. 1908 v Italiji proti Avstriji o priliki aneksijske krize.

Kar se pa tiče oficijelne Italije, tudi z oficijelne strani dogajajo reči, ki niso združljive s trozvezo. Čemu so potrebna nakopičenja italijanskega vojaštva ob naši meji, ko je ofenzivna vojska od naše strani popolnoma izključena! O tem smo si v Avstriji vsi edini. Ker je splošno prepričanje, da ne more in ne sme biti vojne z Italijo, tudi ne eksistira v Avstriji vojna stranka. Čemu torej oboroževanje. Govornik končno upa, da bodo tudi v Italiji prišli do tega prepričanja.

Nato je bil vsprejet proračunski provizorij v drugem čitanju.

Ob 8^{1/2} uri zvečer je imela avstrijska delegacija zopet sejo, da zameni nuncije z ogrsko delegacijo. Ko se je konstatiralo soglasje sklepov, je bil proračunski provizorij vsprejet v tretjem čitanju, nakar je bila seja zaključena.

Prihodnja seja se naznani pismenim potom.

Dopisi.

Solkan. Društvo »Otroški vrt« napravi božičnico na novega leta dan v prostoru »Kat. slov. iz. društva« s sledečim vsporedom: 1. Prizor »Sirot«, 2. deklamacija: »Jeftejeva prisega«. 3. Prizor: »Cigani v gozdu«. 4. Igra: »Snegulčica« v dveh dejanjih. 5. Božično drevesce. 6. Šaljivo srečkanje. Začetek ob 4. pop.

Politični pregled.

Zunanji minister grof Aehrenthal.

»Reichspost« od četrtega je priobčila z ozirom na pričetno zasedanje delegacij članek, ki je vzbudil v dunajskih političnih krogih veliko pozornost, posebno pa iz razloga, ker se sumi, da je ta članek inspiriran od najvišjih krogov. »Reichspost« piše: »Minister Aehrenthal bo moral v mnogih ozirih razbistriti položaj. Na našo zunanjo politiko je legla senca negotovosti. Naša vlada je navidezno še konservativna, v resnici pa je stopila pod nove vidike od časa aneksijske. Mnogo se govori o zaupanju, ki je uživa grof Aehrenthal in mnogo se govori tudi o zaupanju, ki je prinaša Italiji nasproti, kljub vojaškim pripravam, ki so namerjene proti Avstriji. — Grof Aehrenthal se drži načela, da proti Italiji ni treba posebnih pozornosti. Toda grof Aehrenthal ni bil vselej tega mnenja. Še pred tremi leti je poudarjal, da Avstrija proti Italiji ne sme kazati nobene slabosti. Danes je svoje mnenje izpremenil. Vzrok je psihološki. V zadnjem času je postal bolj občutljiv proti Nemčiji, zato pa prinaša Italiji na-

sproti bolj gorko srce. Razveselil je nezanesljivega, ker ni hotel ali mogel razveseliti zanesljivega. Drugi važni moment leži v postopanju proti Nemčiji, ki ni tako, kakoršno bi moralo biti. Govore, da je na tem kriva postupinska ententa. Od onih dni je opazati Nemčiji nasproti nekaka rezerva, ki se je posebno jasno pokazala v drugi maroški krizi. Razmerje z Italijo ni zanesljivo, razmerje z Nemčijo pa je umerjeno, in pa popolnoma prosto osti. V razmerju z Rusijo opazamo v zadnjem času nekako odtujitev. Od Turčije smo se odločili in tako zavzema monarhija sedaj osamljeno stališče v svetovni politiki. To je facit, pred katerim stoje delegacije.«

Dodatek državnemu proračunu za leto 1912.

Finančni minister je izročil v četrtek predsedniku poslanske zbornice naknaden predlog k proračunu za leto 1912, ki se mu priklapijo sledeči novi izdatki:

- Enkratni prispevek državnim uslužbencem za izboljšanje njih gospodarskega stanja. Državnim delavcem 12.100.000 K.
- Izboljšanje železničarjem v znesku 20.800.000 K, za katero akcijo je v proračunu že izkazan znesek 2.400.000 kron in znaša zato končna potrebščina 18.500.000 K.
- Za nabavo novih železniških voz državnih železnic 20.000.000 K.
- Za izpopolnitev telefona 20 milijonov kron.

Kranjski deželni zbor.

Deželni zbor kranjski je v četrtek vsprejel provizorični proračun za leto 1912, na kar je bila seja zaključena. — Prihodnja seja se naznani pismenim potom.

Italijansko-turška vojska.

V Tripolitaciji imajo sedaj slabo vreme, ki ovira operacije na obeh straneh.

Dne 25. t. m. so Turki napadli italijanske pozicije pri Bengasiju. Po italijanskih poročilih je bil napad odbit, pri čemur so imeli Turki velike izgube. Sedaj vlada v Bengasiju mir.

Turki so zopet zasedli opuščene pozicije pri Bu-Mariam-u, južno od Tripolisa. Italijani so o turški moči v nejasnem, kajti »Messagero« poroča iz Tripolisa, da bodo šele ob ugodnem vremenu in sicer z aeroplani poskušali re-kognoscirati turške pozicije.

V Bengasiju pričakujejo ojačenja, posebno pa karabinirje, ki bodo opravljali tako v mestu kot v okolici varnostno službo, ker se pojavljajo ondod turški mešetariji, ki šuntajo ljudstvo k uporabi proti Italijanom grozeč mu z orožjem. V Bengasiju je prepovedana trgovina z orijentom, ker se boje, da bi s trgovskimi ladjami prihajali tudi sumljivi elementi v mesto.

Pri Darni nadlegujejo Turki neprenehoma Italijane, čeravno imajo slabo vreme. Dne 26. t. m. so Italijani hoteli popraviti vodovod za mesto. Pri tem so jih Turki napadli, na kar so Italijani z večjo silo odbili napad.

Slabo vreme ne dopušča, da bi se izkrcavalo in ukrcavalo na ladje. Ladje so usidrane na visokem morju in čakajo boljše vremena.

V Tripolisu je izbruhnil dne 28. t. m. požar v nekem skladišču za volne. Škode je za 57.000 lir.

Kakor se zatrjuje v diplomatskih krogih je italijanski poslanik na Dunaju, vojvoda Avarna, obiskal v imenu ital. vlade avstr. min. za vnane zadeve, grofa Aehrenthal, in mu priporočal, naj se Avstrija pridruži akciji vevlesil, ki bodo vplivale na Turčijo, da čimprej sklepe mir z Italijo. Grof Aehrenthal je odgovoril, da bi bila Avstrija le tedaj pripravljena posredovati, če bi se sklenil tak mir, ki bi ne škodoval moči in ugledu Turčije na Balkanu.

Zopetni nemiri v Maroku.

Kakor se poroča iz Feza je zavladalo med okoliškimi plemeni, ki so se udeležila tudi zadnje vstaje, zopet veliko

razburjenje in je pričakovati zopetnih nemirov.

Po svetu.

Na Kitajskem je torej proglašena republika. Za predsednika republike je bil te dni soglasno izvoljen dr. Suniat-sen. — V Perziji vladajo še vedno krvavi nemiri. Rusi vedno bolj prodirajo. 1400 ruskih vojakov se sedaj nahaja nedaleč od Teherana. — Iz belgijske kolonije Kongo se poroča o veliki vstaji zamorcev. Ozemlje terorizira 3000 ustašev. Belgijska vlada je odposlala nasproti ustašem 2000 vojakov.

Darovi.

Za »Šolski Dom« so plačali predsedništvu: dr. Ferdinand Terkuč, c. kr. notar v Kanalu 48 K; dr. Anton Gregorčič v Gorici 20 K; Peter Cotič, čevljar-ski mojster v Gorici, pri poravnavi računa 5 K.

Našemu upravnistvu je došlo: Ivan Vogrič nadučitelj v p. v Gorici 5 K.

Za božičnico so plačali: Neimenovan v Kotu 4 K; Stari mladim 20 K (in prej po upravnistvu »Gorice« 5 K).

Srčna hvala! Veselo svidenje v novem letu!

Domače in razne vesti.

Mnogo sreče v novem letu voščil vsem naročnikom, dopisnikom in prijateljem »Gorice«

Uredništvo in upravnistvo.

Šestdesetletnica. Učiteljstvo učnih zavodov društva »Šolski Dom« v Gorici bo praznovalo šestdesetletnico velezaslužnega gospoda dr. Ant. Gregorčiča s slovesno sv. mašo v Kapucinski cerkvi dne 2. januarja 1912. Začetek točno ob 8. uri 30 minut.

Za vodstvo: Hrovatin.

Premeščenja in imenovanja v sodni službi. Premeščeni so: Deželni sodni svetnik in voditelj okrajnega sodišča v Motovunu Silvij Tujach v Koper, sodnika dr. Anton Abram iz Rovinja v Kormin in dr. Alojzij Gradnik iz Vodnjane v Gorico. — Imenovani so: okr. sodnik dež. sodišča v Trstu dr. Silvan Sincovich deželno-sodnim svetnikom v Rovinju, sodnik in voditelj okr. sodišča v Puli Spiridion Peručić deželno-sodnim svetnikom, ravnotam, sodnik dr. Diego Ziegler v Gorici okr. sodnikom ravnotam in sodnik dr. Peter Caneva okr. sodnikom na dež. sodišču v Trstu. Namestnik drž. pravdnika dr. Edmund Zumin v Trstu je imenovan državnim pravdnikom ravnotam.

Iz finančne službe. Davčni oficijal Emerich Tomich je imenovan za davčnega upravitelja v IX. čin. razr., davčna asistenta Amadej Orbanich in Maksimilijan Percovich pa za davčna oficijala v X. čin. razredu. — Komisarji finančne straže II. razr. Ivan Naglič, Al. Ponton, Josip Logar, Fran Kapfer, Ludovik Polagnoli in Alojzij Gerbitz so imenovani za finančne komisarje I. razr. v X. čin. raz. »ad personam«.

Primarijem tukajšnje bolnišnice usmiljenih bratov je imenovan s 1. jan. 1912 g. dr. Anton Breclj.

Iz veterinarske službe. Imenovana sta: c. kr. okrajni živinozdravnik Just Rebeck v Pazinu višim okrajnim zdravnikom ravnotam; živinozdravniški asistent Arminij Tomašič pa c. kr. okrajnim živinozdravnikom v Poreču.

Besede slišimo, a nedostaje nam vere. — Piskanje na piščalko miru in sprave odmeva po tržaški »Eдинosti« nadalje. Nič čudnega, saj je celo takrat pretakala solze miroljubja, ko je udrihala po nas z vso silo strankarske sovražnosti. Zato pa tudi pri vsej dobri

(Dalje v prilogi.)

Drobtinice.

Zastrupljenje v prenočišču za uboge. V enem takih prenočišč v Berolinu je te dni hudo obolelo več oseb, od katerih je tudi mnogo umrlo. Poroča se, da je dosedaj že 50 mrtvih in čez 100 bolnih. Oboleni so ti reveži na znakih zastrupljenja, ki je nastopilo vsled zavžitja slabih jedil baje rib.

Samomor pred policijskim ravnanjem. Iz Bukarešta poročajo: Lastnik tiskarne Aurich iz Revala je vsled slabih kupcij pobegnil s svojo ženo ter vzel s seboj 60.000 rubljev. Preteklo soboto so ga v hotelu v Bukareštu aretirali. Med zaslišanjem pri policiji se je žena kar naenkrat mrtva zgrudila, pet minut nato tudi Aurich. Ko sta bila aretirana, sta se zastrupila s strihninom.

Šest oseb ubil električni tok. Iz Rima poročajo: Grozna nesreča se je zgodila v norišnici Margarita. Vsled hudega viharja se je podrlo več drogov z električnimi žicami ter padlo čez zid na vrt norišnice. Dva bolnika, ki sta bila na vrtu, sta hotela pobrati žice. Zgrudila sta se pa mrtva. Trije drugi bolniki so prihiteli na pomoč in so prišli tudi v dotiko z žico ter se tudi mrtvi zgrudili. Ravnatelj norišnice, ki je videl mrtvece na tleh ležati, je mislil, da se je vršil kak pretep. Pohitel je, da jih pomiri, pri tem se je pa tudi zamešal med žice. Bil je na mestu mrtvih. Dva strežaja sta se nevarno opekla.

Boj s pariškimi roparji v avtomobilu. V Parizu so napadli štirje roparji, ki so se pripeljali v avtomobilu, bančnega slugo Gabyja. Izstopili so iz avtomobila, eden je dvakrat ustrelil v Gabyja, ki se je zgrudil ves krvav na zemljo, ostali trije pa so vzeli ranjencu 15.000 frankov denarja in za 200 tisoč frankov vrednostnih papirjev. Roparji so nato skočili v avtomobil nazaj in se hoteli odpeljati, a pasanti so jih poizkušali ustaviti in so nekateri streljali na roparje, ki so pa streljali nazaj. Med njim je bil Gaby zopet zadet s kroglo in je obležal mrtvih. Roparji so končno ušli s svojim avtomobilom.

K poroki srbske princezinje Helene. Srbska skupština je v svoji seji v sredo sklenila izplačati princezinji Heleni, ki se je pred kratkim poročila, namesto nameravane letne apanaže 60.000 dinarjev enkratno doto v znesku 1.400.000 dinarjev.

Vlom v rakev Karagjorgjevičev. V nedeljo popoldne so neznan zločinec vlomil v rakev staršev srbskega kralja Petra na pokopališču St. Marksa. S silo so odprli krsto kneza Aleksandra in odrgali mrliču glavo, nakar so se tako hitro odstranili, da so blizu rakve izgubili čeljust, ki jo je našel pokopališki čuvaj. Roparji se niso dotaknili dragocenosti.

Srbski princ Jurij je v Parizu nevarno obolel ter se mora podvreči operaciji.

Viharji v zapadni Evropi. Minule dni so po zapadni Evropi razsajali močni viharji, ki so napravili velikansko škodo.

Jubilejna razstava v Rimu, katero so priredili Italijani v minolem letu v proslavo 50letnice združene Italije, je bila sedaj zaključena ter izkazuje 12 milijonov lir deficita.

Draga stavbišča. Berolinski »Konfektionär« poroča, da je bilo tekom zadnjih dveh let prodano v Leipzigerstrasse v Berolinu 24 hiš večinoma za stavbišča za skupno ceno 60 in pol milijona kron. Povprečna cena enega stavbišča znaša torej poltretji milijon kron. Ena od hiš, ki je bila zdaj prodana za tri milijone, je bila pred časom kupljena za 600.000 mark. Iz tega je razvidno, kako zelo raste cena stavbišč v večjih mestih.

Knj ževnost.

Mati svetega veselja. Skrivnost vstajenja v petih dramatskih slikah, spi-

sal Silvij Sardenko. Avtor naše doslej gotovo najboljša religiozne pesnitve »Mater Dolorosa« nam je sedaj podaril tudi »Mater Gaudiosa«, »Mater svetega veselja«, ki je naravno nadaljevanje in dopolnitev prve. »Mati svetega veselja« razvija v petih slikah skrivnost vstajenja, ki jo osredotočuje okoli Marije, matere Jezusove.

»Mati svetega veselja« se še tesneje nego Dolorosa naslanja na evangelije in se spretno prilagodi njihove- mu preprostu, a globoko segajočemu tonu. Preprosti ton evangelijev, a tako primeren dogodku, kateri znači dopolnjevanje vse človeške zgodovine, izpolnitev prerokb in pričakovanja narodov, izraža najvišjo misel, ki preveva ves stari testament in, ovita v mitološko obliko, živi v vseh religioznih knjigah kateregakoli človeškega plemena. Knjižica se dobi v »Katoliški Bukvarni« in velja 1 K 10 vin, vezano K 2.

Vino -- antisepticum.

Kaj je vino, to vemo vsi, kaj je pa »antisepticum«, tega marsikdo ne ve. Zato naj povemo, da »antisepticum« je sredstvo, ki zavira gnitje, recimo jasneje, je zdravilo, ki zaduši kali bolezni, predno se razvijejo.

Nečista in nezdrava voda neha biti škodljiva, če ji prilijemo dobrega vina. Voda pa je mnogokrat navidezno čista, prozorna, sveža in vendar ni zdrava, ker so v njej mali, nevidni organizmi, živalski ali rastlinski, tako imenovani mikrobi ali bacili, ki se grozno množijo in povzročajo bolezni, mnogokrat najnevarnejše kužne bolezni, kakor legar ali vročinsko bolezen, hude mrzlice in celo kolero.

Trditev, da umorimo v vodi mikro- be, če vlijemo vanjo malo vina, ne slo- ni morda na prazni ljudski veri, marveč se naslanja na skušnje in na mnogolet- na opazovanja in veščaki so potrdili na verodostojen način potom znanstvenih preiskav in dokazov, da je ta trditev po vsem opravičena.

Ker se legar pogostoma ponavlja v naših krajih in je kolera tudi že večkrat trkala na naše duri in ker je voda navadno na zatožni klopi, kadar se go- vori o teh boleznih, bode gotovo mar- koga zanimalo poizvedeti, kako daleč segajo naše znanosti s tem vprašanjem.

Ž njim se je že baval najveljavniši zavod te vrste na Nemškem, to je ce- sarski osrednji zdravstveni urad v Ber- linu, ki je o svojem času objavil preza- nimivo razpravo: »O prenosljivosti ko- lere in legarja po jedilih in pijačah«. V njej je dokazano na zanesljiv način, da kali ali trosi kolere in legarja izgube v vinu in tudi v pivu v najkrajšem času svojo življensko moč, to je da ti pijači zamorita v vodi kali omenjenih bolezni. V ta namen narejene poskušnje in pre- iskave so potrdile, da bacili (vibrioni) kolere poginejo v pivu najkasneje v treh urah, v vinu pa še veliko brže.

Drugi znanstvenik po imenu Pick je leta 1893. v »Arhiv für Hygiene« opi- sal uspehe poskušanj, s katerimi je do- kazano, da so kužni bacili kolere v vinu popolnoma poginili v 5 do 10 minutah, dočim so se legarjevi kali nekoliko da- lje upirali, pa so slednjič vendar pod- legli.

Ti uspehi so docela potrjeni po pre- iskavah, ki jih je v novejšem času nare- lil Seiler o antiseptičnih lastnostih vina in žganjin in objavil v »Journal suisse de chimie et pharmacie« 1909. Iz dotične razprave smo posneli nasled- nje podatke: Če pomešamo navadno vodo z nekim delom vina, zgodi se v kratkem času, da se močno zmanjša število kužnih trosov, ki so bili v vodi in sicer imajo večjo moč bela vina, ki ugonobe približno 90% kali, dočim jih črna vina pokončajo samo 75%. Toda naj je vino kakoršnokoli, belo ali črno, v 2 do 3 urah pokonča ono gotovo vsaj 95%, prav pogostoma pa vseh 100% kužnih trosov. To se pravi z drugimi besedami, da, če prilijemo vina nezdra-

vi vodi, iztrebimo iz nje vse kužne kali, to je, jo popolnoma ozdravimo.

Gori imenovani veščak je pa tudi poskušal, kak učinek imajo na kužne trose v vodi posamezne prvine (n. pr. alkohol, organske kisline itd.), ki so znane kot sestavine vina in sicer kak u- činek ima vsaka za se in kako učinkajo skupaj, kakor so navadno združene v vi- nu; toda antiseptičen uspeh je bil veliko manjši in pri nekaterih ga sploh ni bilo nič. Isti veščak pojasnjuje tedaj antisep- tično lastnost vina, češ, da delujejo združene vse prvine, iz kojih je sestav- ljeno vino, zraven tega pa še neke po- sebne, malo znane snovi, ki jih imenuje on brambne snovi (»Schutzstoffe«). Te se porajajo vsled zapletenega vrelnega procesa in tvorijo na nekak način toliko protistrupov za druge škodljive mikro- organizme, ki bi se pojavili v dotičnih zavrelih pijačah.

Vse drugače stojijo stvari gledé dru- gih pijač, ki niso prestale vrenja in v prvi vrsti gledé brezalkoholnih pijač: sadnih sohov, limonovke, umetne Sel- terjeve vode itd., katere nimajo omenje- nih brambnih snovi v sebi in dosledno ne morajo kakorsibodi antiseptično u- činjati. Nasprotno nadijo take poslador- jene pijače najbolj podlog razvoju tro- sov raznih bolezni, temveč, ker so na- pravljene skoro izključno z uporabo »surove« vode, to je take vode, ki ni bi- la poprej sterilizovana (segreta v nam- en, da bi se bili v njej uničili kužni trosi). Tako je leta 1884. v Mogunciji u- metna Selterjeva voda zakrivila, da je med vojaško posadko izbruhnil legar, ki je zahteval mnogo žrtev. Dognalo se je namreč po natančni preiskavi, da so bili v tej vodi legarjevi trosi.

Iz vsega navedenega vidimo, da i- mamo v svojem najboljšem domačem pridelku izdatno sredstvo, s katerim se lahko zavarujemo zoper okuženje po gori omenjenih dveh boleznih, za koliko utegne okuženje prihajati od vžitja pijač.

Zato nikar ne piti same sveže vode, zlasti v toplem letnem času, tudi tedaj ne, če je studenčnica; kajti tudi ta lahko vsebuje kužne kali.

Da se ne nalezemo kake kužne bo- lezni na potovanju ali na izletih ali kjer si bodi, pijmo vodo vedno po- mešamo z vinom, pol vina pol vode. Ta previdnost se priporoča posebno tam, koder prete nalezljive bolezni. V takih krajih bi se morala popolnoma opustiti uporaba same vode in pa nezavrelih, brezalkoholnih pijač, ali pa bi se morale piti po vsakem načinu z največjo pre- vidnostjo. F. G.

veselo novo leto

vošči vsem svojim cenj. odjemalcem in gg. odjemalcem

Peter Cofič

čevlarski mojster v Gorici v Raštelju

Lastnica in voditeljica „Kuhinjske šole“

Marija Grebenc

vošči

vsem svojim cenj. gg. gostom

srečno in veselo

NOVO LETO.

SREČNO NOVO LETO

VOŠČI TVRDKA

Teod. Hribar, Gorica.

Dober začetek

Veselo novo leto 1912

vošči

ANTON BREŠČAR

trgovec s pohištvom v GORICI vsem svojim cenj. gg. odjemalcem.

Pinter & Lenard

trgovca z železnino v Raštelju voščita

Srečno in veselo

novo leto 1912

vsem svojim gg. odjemalcem.

BOG ŽIVI

kličem ob novem letu vsem cenj. gg. odjemalcem

JAKOB GRIL

pekovski mojster.

Svečar J. Kopač

vošči

VESELO NOVO LETO

oč. cerkvenim predstojnikom in drugim cenj. odjemalcem.

Prva slovenski brivnica v Gorici

želi

svojim cenj. naročnikom v mestu in na deželi srečno

NOVO LETO

ter se priporoča za nadaljno naklonjenost.

Fran Novak.
brivec.

Srečno in veselo

NOVO LETO

vošči preč. gg. duhovnikom

Ferdinand Baumgartner

restavrater „Pri Treh Kronah“.

Franč Ciber

v Gorici, za gradom št. 27

vošči

svojim cenj. naročnikom zlasti preč duhovščini

Hotel „Jelen“

in zaloga, vina, piva, kisa i. t. d.

vošči

svojim gostom in odjemalcem

veselo novo leto.

Ant. Pečenko.

Tvrdba pri Batjeli v Gorici

vošči

vsem svojim cenjenim odjemal- cem kakor tudi novim naročnikom

VESELO NOVO LETO

1912

Mirodilničar
Karol Volpis
v Gorici, Gosposka ulica
vošči
veselo novo leto
vsem svojim gg. odjemalcem.

Pekarna
Ana Gerbec
v Gorici, ulica Sv. Antona
vošči vsem svojim cenj. odjemalcem
srečno in veselo
novo leto.

Dober začetek
NOVEGA LETA 1912
želi
vsem svojim cenj. odjemalcem

Karol Draščik
pekovski mojster na Kornju.

Veselo novo leto 1912
vošči
vsem svojim cenj. gg. gostom
JOSIP GORJANC
gostilničar „Pri Attems“ na Kornju.

Mnogo sreče
ob začetku novega leta želi vsem svojim cenj. gg. odjemalcem
Andrej Fajt
pekovski mojster v Gorici.

Veselo novo leto
vošči
Ferdinand Resen
trgovec z maaufakturnim blagom
vsem svojim cenj. odjemalcem.

Veselo novo leto 1912.
voščim
vsem svojim cenj. odjemalcem,
gg. gostom, prijateljem in znancem
Maks Petrovčič
gostilničar „AL CASTELLO“
v ulici sv. Ivana.

Srečno
novo leto 1912
vošči
vsem svojim cenj. gg. odjemalcem
Mihael Rozman
trgovec z leseno opravo v Raštelju 27

Kerševan & Čuk
voščita
vsem svojim cenj. odjemalcem
veselo novo leto 1912

Zvrška z železnino
O. ZAJEC v GORICI
v Gosposki ulici št. 7.
vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem
Dober začetek novega leta
1912
ter se priporoča v nadaljno naklonjenost.

Josip Rutin
trgovec s kolonijalnimi
vošči
Srečno in veselo novo leto 1912
vsem svojim cenj. odjemalcem ter
se priporoča v nadaljno naklonjenost.

ANT. POTATZKY (J. TERPIN)
trgovec z drobnino v Raštelju
vošči svojim cenj. odjemalcem veselo
novo leto.

Odlikovani
fotografski atelje
A. JERKIČ,
GORICA, Gosposka ulica štev. 7
priporoča
se svojim cenjenim sorjakom
najtopleje.

Dr. ANT. BRECELJ
uljudno naznanja,
da sprejema odslej od 10—11 zjutraj in od 3—4 pop.
na svojem stanovanju
v Gosposki ulici (V. G. Carducci) št. 4.

„CENTRALNA POSOJILNICA“
REGISTROVANA ZADRUŽA Z OMEJENO ZAVEZO
v GORICI
obrestuje hranilne vloge po 4½%. Daje članom posojila na vknjižbo po 5½%, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.
ODBOR.

ZAHVALA.
Vsem, ki so nam za časa bolezni in smrti naše ljubljene
SOPROGE IN MAME
stali ob strani, ali so nam ob britki izgubi izrazili sožalje, ali izkazali blagopokojni poslednjo čast, izrekamo najsrčnejšo zahvalo.
Družina Spazzapan.

Zahvala.
Globoko ginjeni izrekamo podpisani najiskrenejšo zahvalo za mnogoštevilne dokaze sočutja povodom smrti našega nepozabnega glavarja
Frana Hmelak
Posebno se še zahvaljujemo preč. domačemu gosp. župniku, slav. starešinstvu za podarjeni venec in korporativno udeležbo, rokdelsko-podpornemu društvu za korporativno udeležbo z zastavo, cenjenemu g. Kovaču, županu iz Ajdovščine za ganljivi nagrobni govor, gg. pevcem iz Lokavca in Ajdovščine za ganljive žalostinke pred hišo žalosti in na pokopališču, uglednim zastopnikom državnih in avtonomnih oblasti, vsemu cenjenemu občinstvu iz domače občine, iz vseh krajev cele vipavske doline, Gorice, Trsta in od drugod. Sploh bodi izrečena iz globine srca topla zahvala vsem, ki so nam ob tej žalostni priliki kakor si bodi izkazali svoje sočutje.
V Lokavcu, dne 27. decembra 1912.
Žalujoči ostali.

Srečno novo leto 1912

želi podpisani vsem svojim dobrotnikom, ki so ob priliki požara v Logu 14. junija t. l. pomagali in podporoodelili. Zlasti se zahvaljujem prečastitemu poslancu dr. Anton GREGORČIČU, blagorodnemu poslancu Josip FONU, prečastitemu gospodu vikarju Andrej KLOBUČARJU in spoštovanemu gospodu županu Anton CUDRU.

Bog naj jim povrne stotero!
LOG, 26. dec. 1911.

Anton Kovačič.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO
edino pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov itd. Mehanična delavnica. Poliranje z električno gonilno silo, ter emajliranje dvokoles na plin.

Kolesarjem v korist! Kdor hoče staro dvokolo obnoviti naj ga takoj pošlje emajlirati ki stane K 6, v različnih barvah K 8 pri



BATJEL-U

Gorica,
STOLNA ULICA 2-4.

Mehanična delavnica.

Prodaja tudi na obroke



Ceniki pošiljine prosti.



Velika izbira že rabljenih dvokoles in vsakovrstnih strojev.

HIŠA

z gostilno v eni najbolj živahnih ulic v Ljubljani s hlevom in šupo, gostilniškim in vrtno za zelenjavo; pod hišo je 20 m dolga in do 4 m visoka klet.

Hiša je pripravljena tudi za vsako drugo obrt, je še 16 let davka prosta — se proda radi bolezn.

Poizve se: Prisojna ul. 5.

Nanut & Bregant

aut. stavbena tvrdka v Gorici, ulica Adelaide
Ristori št. 5.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa stavbena dela kakor tudi za izdelovanje vsakovrstnih načrtov, proračunov ter kolavdacij po najnižjih cenah.

Julio Meinl
uvoz kave

Nova podružnica
Gorica
Cerso Giuseppe Verdi 30.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

MIHALJ TURK

na Korju št. 6.

priporoča slavnemu občinstvu svojo

BRIVNICO.

Zagotavljam točno postrežbo.
Sprejemam naročila za maskiranje
po primerni ceni.

Klobučar M. Horvat

v Gorici

Gospodsk. ulica št. 12

ima v svoji zalogi najraznovrstnejše klobuke: mehke, trde in cilindre po najnižjih cenah. V zalogi ima najboljše kožukovino za ovratnike in notranjo prevleko sukenj itd. — Kožuhovino kupuje po najvišjih dnevnih cenah. Priporoča se p. n. občinstvu v mestu in na deželi zlasti pa preč. duhovščini

Postrežba strogo poštna.

ALTENA

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici Gospodsk. ulica št. 1 se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snazna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi imamo različne toaletne potrebščine po zmerni ceni. Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram.

Franc Novak,

Gospodsk. ulica, št. 1.

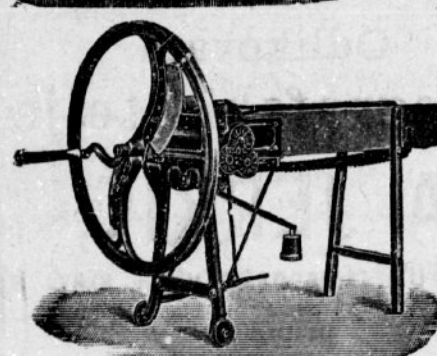
Kupujte!

le pri tvrdki

Kupujte!

Kerševani & Čuk

GORICA — Stolni trg št. 9 — (Piazza Duomo)



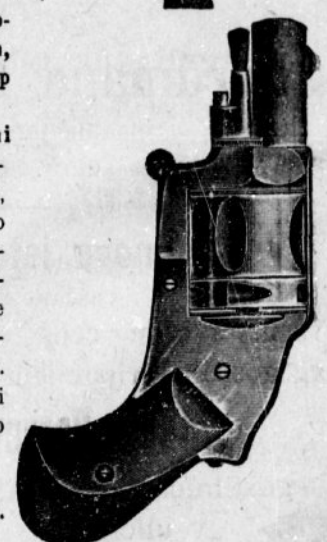
ker ta vam nudi le najboljše in najceneje šivalne stroje, dvokolesa, puške, samokrese, »Gramofonov« in plošče, vsakovrstno kmetijsko orodje, slamoreznice, stiskalnice, drozgarnice (stroje za maslenje grozdje) orala, brane itd., itd. — »Original Victoria« šivalni stroji so pripravljeni za umetno vezanje in krpanje, imajo lahki tek, šivajo naprej in nazaj. Original Victoria šivalni so napravljeni z dvema gasovama za hitri in počasni tek, so po 20 letni rabi še vedno brezšumni. Z »Original Victoria« stroji se napravi v eni minuti od 2000 do 3000 ubodov (šlihov). Za »Originalni Victoria« šivalne stroje jamčimo 10 let.

Trdka **KERŠEVANI & ČUK**,

opazarja cenj. kolesarje, da ima kolesa raznih tovarn, kakor Puch, Styria, Waffelnrad, Dürkopp ter domače izdelke.

Vsak kolesar, kateri kupi pri tvrdki Kerševani & Čuk dvokolo, dobi solidno in pošteno postrežbo in si je obljubil tudi prihranil najmanj K 30, ker tvrdka ne vračuna provizije zastopnikov ali posredovalcev. Vsled tega je pri tvrdki Kerševani in Čuk po ceni blago.

tvrdka **KERŠEVANI & ČUK** daje tudi na mesečne obroke. Ceniki se razpošiljajo zastonj po pošto.



Dobro krepilo za želodčno slabost

in za one, ki so se prehladili ali prenaželi ali si pa z zaužitjem slabih, za prebavo težkih, prevročih ali premrzlih jedi nakopali neprijetnosti v želodcu, kakor **katar, krče, bolečine, napihnjenost itd.**

je dr. **Elgelnov „BALDRIANUM“.**

„Baldrianum“ se izkaže pri takih neprijetnostih, dokler niso še razvite, kot dobro želodčno vino z izvrstnim vspehom in zabranjene tudi slabe posledice, kakor **nervoziteto, nespečnost, omotico, afliko itd.**

Vsled njegovih sestavin, ki so samoško vino z motovilnimi kapljicami, malinovcem in črešnjevcem, vpliva „Baldrianum“ tudi pospešujoče pri **zaprtju** in zajedno krepilno na cel človeški **organizem.**

Dr. **Engel-nov „BALDRIANUM“** ne vsebuje nikakih škodljivih sestavin ter ga lahko prenašajo slabotne osebe in otroci tudi pri daljšem uživanju. Najboljše je, če se ga zavzame jutraj na tešče ali pa zvečer predno se gre spat eno čašico kakor za likerje. Za otroke in slabotne osebe se razredči

„BALDRIANUM“

z vročo vodo ter se mu pridene nekaj sladkorja.

Dr. Engel-nov „Baldrianum“

se dobiva v steklenicah po 3 in 4 K v vseh lekarnah, mirodilnicah in boljših prodajalnah jestvin Goriško-Gradišanske.

V Gorici, Korminu, Gradišču, Romansu, Ajelu, Dolgempolju, Ronkah, Trziču, Ajdovščini, Gor. Idriji, Tolminu, Kanalu, Čedadu, Vidmu, Palmi, Červinjanu, Ogleju itd. se dobiva v lekarnah.

Tudi pošiljajo goriške lekarne dr. Engel-nov „Baldrianum“ po izvirnih cenah v vse kraje Avstro-Ogerske.

Svaril se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Dr. Engel-nov „Baldrianum“.

Lekarnarja A. THIERRY-jev BALZAM.

Edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko.

Postavno zajamčeno.



Vsaka potvoritev, ponarejenje in vsak prekup drugega balzama s prevarijivimi znamkami se kazensko-sodnijsko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je dobrega učinka pri vseh boleznih na dihalu, pri kašlju, pljuvanju, hripavosti, katarju v žrelu, bolečinah v prsih, boleznih na pljučah, posebno pri influenci, zelo delnih boleznih, vnetju jeter in vranice, slabi prebavi, telesnem zaporu, zobe bolu in ustnih boleznih, tiganju udov, opeklinah, pri izpuščajih itd. itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 vel. posebna steklenica K 5-60.

Lekarnarja THIERRY-jev edino pristno **MAZILLO IZ VRTNICE**

je zanesljivo zdravilo za rane, ščirjevce (ture), poškodbe, vnetja, abscese, odstrani vse nečiste v telo vrnilo se reči in stori, da so bolestone operacije, epotrebne. Zdravi tudi pri zastarelih ranah itd. 2 škatli staneta K 3-60.

Kupi se: Lekarna pri angelju varuhu, Adolf Thierry v Pregradu pri Rogatcu.

Dobi se skoro v vseh lekarnah. Na debelo pa v medicinskih mirodilnicah.



Nova trgovina z železnilno

Pinter & Lenard

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti. Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača. Cenjenemu občinstvu se toplo priporoča

Pinter & Lenard.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.